

Ενότητα 2: Ευρωπαϊκοί κανονισμοί αναφοράς για τα ανθρώπινα δικαιώματα, την αναπηρία και την ASD

Ευρωπαϊκό πλαίσιο

Πριν συζητήσουμε το θέμα της νομοθεσίας της ΕΕ στο πλαίσιο της αναπηρίας και συγκεκριμένα της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία, πρέπει να κάνουμε μια επισκόπηση των βάσεων στις οποίες βασίζονται οι νομοθετικές και εκτελεστικές αρμοδιότητες της ΕΕ.

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (2007)

Καθορίζει τις δύο θεμελιώδεις αρχές στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση:

- Αναλογικότητα: το περιεχόμενο και το εύρος της δράσης της ΕΕ δεν μπορεί να υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών.
- Επικουρικότητα: στον τομέα των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της, η ΕΕ μπορεί να ενεργήσει μόνο εάν — και στο βαθμό που — ο στόχος μιας προτεινόμενης δράσης δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τις χώρες της ΕΕ, αλλά θα μπορούσε να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο ΕΕ.

Συνθήκη της Λισαβόνας (2007)

Διευκρινίζει τον καταμερισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της ΕΕ:

- Αποκλειστικά
- Κοινή χρήση
- Στήριξη

Έτσι, η ΕΕ έχει αρμοδιότητες σε σχέση με τα δικαιώματα αναπηρίας μόνο σε εκείνους τους τομείς στους οποίους οι Συνθήκες έχουν εκχωρήσει αρμοδιότητες. Για παράδειγμα, η ΕΕ έχει αρμοδιότητες να νομοθετεί στον τομέα της απασχόλησης. Ωστόσο, δεν έχει την άδεια να νομοθετεί στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Ευρωπαϊκές νομικές αναφορές για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αναπηρία

Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) άρθρο. 13

Αναγνώρισε το πρόβλημα των διακρίσεων αναπηρίας και έδωσε ρητά στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (πρώην ΕΚ, νυν ΕΕ) αρμοδιότητες στον τομέα της αναπηρίας για πρώτη φορά.

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000) άρθρα 1, 21 και 26

Περιλαμβάνει δύο ρητές αναφορές στην αναπηρία και περιέχει άλλες διατάξεις που ενδιαφέρουν τα άτομα με αναπηρία.

Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (2009)

Πρακτικά, είναι κατώτερο από τις διατάξεις της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση), αλλά ανώτερο από το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ.

Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων (2017)

Αντιπροσωπεύει τον εμπνευσμένο άξονα πάνω στον οποίο δομείται η νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Συνίσταται στην παροχή πιο αποτελεσματικών κοινωνικών δικαιωμάτων στους πολίτες και βασίζεται σε είκοσι αρχές για να γίνει πραγματικότητα μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς.

Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για την απασχόληση και την αναπηρία

Η ΕΕ εκδίδει νόμους (οδηγίες) που θέτουν ελάχιστες απαιτήσεις για τις συνθήκες εργασίας και απασχόλησης, ενημερώνοντας και συμβουλευόντας τους εργαζόμενους. Τα κράτη μέλη ενσωματώνουν αυτές τις οδηγίες στο εθνικό δίκαιο και τις εφαρμόζουν. Οι εθνικές αρχές - για παράδειγμα επιθεωρήσεις εργασίας και δικαστήρια - είναι αυτές που επιβάλλουν τους κανόνες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει ένα ευρωπαϊκό κέντρο εμπειρογνωμοσύνης στον τομέα του εργατικού δικαίου, της απασχόλησης και των πολιτικών για την αγορά εργασίας που βοηθά την Επιτροπή στο ρόλο της να διασφαλίζει τη σωστή εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ σε όλα τα κράτη μέλη και να παρακολουθεί τις μεταρρυθμίσεις στην εργατική νομοθεσία.

Οι πρώτες πρωτοβουλίες που απευθύνονταν σε άτομα με αναπηρία ήταν με τη μορφή προγραμμάτων δράσης, τα οποία στόχευαν στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών ή ήταν έγγραφα soft law. Τα πιο αντιπροσωπευτικά όσον αφορά την απασχόληση και την αναπηρία είναι:

- Σύσταση του Συμβουλίου για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία
- Σύσταση του Συμβουλίου για την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία των εργαζομένων και των αυτοαπασχολούμενων

2000/78/EK Οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση (2000) άρθρο 5

Απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω θρησκείας και πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπηρίας και σεξουαλικού προσανατολισμού στους τομείς της απασχόλησης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της συμμετοχής σε οργανώσεις εργοδοτών ή εργαζομένων.

Όσον αφορά την αναπηρία, το άρθρο 5 της οδηγίας ορίζει ότι οι εργοδότες υποχρεούνται να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να επιτρέψουν σε ένα άτομο με αναπηρία να έχει πρόσβαση στη συμμετοχή, να προωθήσει την απασχόληση ή να λάβει κατάρτιση, εκτός εάν τα μέτρα αυτά επιβάλλουν δυσανάλογη επιβάρυνση στον εργοδότη.

Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2012/C 326/01 (2012) άρθ. 10 και 19

Καθορισμός των πολιτικών και των ενεργειών τους και λήψη κατάλληλων μέτρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας.

Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 (2014) της Επιτροπής άρθ. 31 και 34

Κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων συμβατές με την εσωτερική αγορά.

Οδηγία 2014/24 / ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (2014) άρθ. 20 και 42

Καθορίζει τους κανόνες για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και την υποχρέωση προσβασιμότητας που χρησιμεύει ως μοχλός γενικά για την ένταξη αυτής της ομάδας στην Ένωση.

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορίες(2014)

Καθορίζει τους όρους της ενίσχυσης που χορηγείται για διευκόλυνση της απασχόληση ατόμων με αναπηρία.

Εκφράστε την ευρωπαϊκή αναγνώριση και ευαισθητοποίηση του Φάσματος της Αυτιστικής Διαταραχής

Ο Χάρτης των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αυτισμό περιλαμβάνει δικαιώματα που πρέπει να προασπίζονται από τη νομοθεσία κάθε χώρας. Παρουσιάστηκε στο τέταρτο Συνέδριο Autism-Europe στη Χάγη το 1992 και εγκρίθηκε με τη μορφή Διακήρυξης για τα δικαιώματα των ατόμων με αυτισμό από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 9 Μαΐου 1996.

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση και την Αναπηρία

Το 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία 2010-2020 που παρείχε ένα πλαίσιο δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και με εθνική δράση για την αντιμετώπιση της διαφορετικής κατάστασης ανδρών, γυναικών και παιδιών με αναπηρία την τελευταία δεκαετία. Τα κράτη μέλη ήταν υποχρεωμένα να δίνουν συνέχεια στις δράσεις της στρατηγικής μόνο όταν οι ενέργειες αυτές έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες της ΕΕ. Η Στρατηγική συνδέεται στενά με την UNCRPD. Η Επιτροπή ενέκρινε τη στρατηγική λίγο πριν η ΕΕ επικυρώσει την UNCRPD το 2010.

Η Στρατηγική προσδιόρισε οκτώ βασικούς τομείς προς βελτίωση με τους ακόλουθους ειδικούς στόχους, μεταξύ των οποίων ήταν:

Ισότητα: Εξάλειψη των διακρίσεων λόγω αναπηρίας στην ΕΕ

Εργασία: δίνοντας τη δυνατότητα σε πολλά περισσότερα άτομα με αναπηρία να κερδίζουν τα προς το ζην στην ανοιχτή αγορά εργασίας

Τον Μάρτιο του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη Στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030.

Αυτή η νέα και ενισχυμένη στρατηγική λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία της αναπηρίας που περιλαμβάνει μακροχρόνιες σωματικές, πνευματικές, διανοητικές ή αισθητηριακές βλάβες (σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία), οι οποίες συχνά είναι αόρατες.

Συνεπώς, η νέα στρατηγική περιλαμβάνει ένα φιλόδοξο σύνολο δράσεων και εμβληματικών πρωτοβουλιών σε διάφορους τομείς και έχει πολλές προτεραιότητες, όπως:

Προσβασιμότητα

Ποιότητα ζωής

Ισότιμη συμμετοχή

Ο ρόλος της ΕΕ δίνει το παράδειγμα

Η δέσμευση της ΕΕ στη στρατηγική

Θετικά μέτρα για την προώθηση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο λόγος για τον οποίο διαπιστώνεται ότι συμβαίνει διάκριση οφείλεται

στο

γεγονός ότι ο ίδιος κανόνας εφαρμόζεται σε όλους χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές διαφορές. Προκειμένου να διορθωθεί και να αποτραπεί αυτό το είδος κατάστασης, η ΕΕ ορίζει θετικά μέτρα για την προώθηση της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς, όπως:

Το σύστημα των ποσοτώσεων

Ένα από τα σημαντικότερα μέτρα θετικής διάκρισης είναι το σύστημα ποσοτώσεων που επιδιώκει να επιτύχει την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία μέσω της υποχρέωσης απασχόλησης ενός ποσοστού ατόμων με αναπηρία.

Υποστηριζόμενη απασχόληση

Η υποστηριζόμενη απασχόληση ορίζεται ως εξατομικευμένες δράσεις καθοδήγησης και συνοδείας στο χώρο εργασίας, που παρέχονται από εξειδικευμένους εκπαιδευτές εργασίας, οι οποίες στοχεύουν στη διευκόλυνση της κοινωνικής και εργασιακής προσαρμογής των εργαζομένων με αναπηρία με ειδικές δυσκολίες [εισαγωγής](#) εργασίας σε εταιρείες της συνήθους αγοράς εργασίας σε παρόμοιες συνθήκες οι υπόλοιποι εργαζόμενοι που ασκούν αντίστοιχες θέσεις.

Προστατευμένη απασχόληση

Ο όρος «προφυλαγμένο εργαστήριο» αναφέρεται γενικά σε έναν οργανισμό ή περιβάλλον που απασχολεί άτομα με αναπηρία ξεχωριστά από άλλα. Αυτά τα εργαστήρια συνήθως περιλαμβάνουν άτομα με αναπηρίες που εργάζονται σε χειρωνακτική εργασία.

Μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές, όπως κέντρα ημερήσιας φροντίδας όπου άτομα με αναπηρίες συμμετέχουν σε προγράμματα εργοθεραπεία που περιλαμβάνουν παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών ή μη κερδοσκοπικούς σκοπούς ή όπου άτομα με αναπηρία συμμετέχουν σε δραστηριότητες απασχόλησης από τις οποίες λαμβάνουν εισόδημα.

Άλλα εργαλεία της ΕΕ με αντίκτυπο στον τομέα της αναπηρίας

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Είναι το κύριο και πρώτο μέσο της ΕΕ για επένδυση στους ανθρώπους. Οι τρεις βασικές αρχές που καθοδηγούν το ΕΚΤ είναι:

- Συνεργασία.
- Κοινή διαχείριση.
- Συγχρηματοδότηση.

Ευρωπαϊκός νόμος προσβασιμότητας

Είναι μια οδηγία που στοχεύει στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς για προσβάσιμα προϊόντα και υπηρεσίες.

Συμβουλευτικοί πόροι

-Το Ακαδημαϊκό Δίκτυο Ευρωπαίων Εμπειρογνομόνων για την Αναπηρία (ANEΔ) αναλύει εθνικές καταστάσεις, πολιτικές και δεδομένα και υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για την Αναπηρία (HLGD) αποστολή της οποίας είναι να καθιερώσει στενή συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων των κρατών μελών, της Επιτροπής και της κοινωνίας των πολιτών σε θέματα που σχετίζονται με την αναπηρία και να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και καλών πρακτικών.
- Ευρωπαϊκή Ένωση Παρόχων Υπηρεσιών για Άτομα με Αναπηρία κύριος στόχος του οποίου είναι η προώθηση των ίσων ευκαιριών μέσω αποτελεσματικών και υψηλής ποιότητας συστημάτων υπηρεσιών.
- Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αναπηρία (EDF) που λειτουργεί ως μια ενιαία πλατφόρμα που συγκεντρώνει αντιπροσωπευτικές οργανώσεις ατόμων με αναπηρία από όλη την Ευρώπη.

Έκθεση σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του θέματος. Αυτή η έκθεση δείχνει στους φορείς λήψης αποφάσεων και στις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία τη σχέση μεταξύ της CRPD και των SDGs στην Ευρώπη και στη διεθνή συνεργασία.

Εναλλακτική έκθεση προς την Επιτροπή του ΟΗΕ. Σκοπός του είναι να ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εφαρμόσει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (CRPD).

Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την ένταξη των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας, 2015 (μη δεσμευτική) Οι συστάσεις του STAR, με βάση τους παράγοντες επιτυχίας, αντιμετωπίζουν ζητήματα όπως:

- Συνεργασία ενδιαφερομένων
- Στοχευμένες ενέργειες
- Διαθεσιμότητα υποστήριξης
- Έρευνα